Художнє осмислення чорнобильської трагедії в поемі Івана Драча "Чорнобильська мадонна"

26 квітня 1986 року... Мені тоді йшов сьомий рік. Я ще не розуміла, що сталось у нашій Україні і взагалі на планеті. Саме в цей день десять років тому стався вибух на Чорнобильській АЕС. Він забрав життя людей, що були в той час поруч. Скільки їх?.. Тисячі, мільйони, а може, значно більше? Скільки часу ще буде нагадувати про себе Чорнобиль, роблячи каліками дітей, жінок, чоловіків?

Нікого не залишила байдужим ця трагедія. Не могла не схвилювати вона і наших митців, що завжди відчували свою відповідальність за долю людства. Тяжко переживає катастрофу Іван Драч, виливаючи свої почуття в поемі "Чорнобильська мадонна", даючи художні осмислення трагедії. Він створив образ Чорнобильської мадонни, намалював її такою, якими малювали мадонн протягом тисячоліть від Рубльова і Леонардо да Вінчі, від Вишгородської мадонни до Атомної Японки. Іван Драч відчуває, що коли він починає писати образ своєї мадонни, то вона керує ним, наповнює його сльозами й пеклом, кров'ю і жахом, але мовчати він не може, бо вважає, що повинен бути людським "плачем і голосінням".

Як же можна людям врятуватись від .наслідків цієї аварії? На це питання відповіді немає. Целофаном вкрили всі криниці, всі колодязі.

Але де ж знайти кілометри целофану, щоб вкрити усе Київське море, "зачаровану Десну", з якої Київ п'є воду?..

Радіація забруднила велику територію, і тепер там завмерло життя.

Дуже тяжко людям залишати рідні хати, все, що вони нажили своєю працею. Для них це ніби відірвати частку свого серця, тому й не може жити у місті непокірна мати. Знов і знов, навіть боса, тікає вона у дорогі її серцю місця, в рідне село. І часто бачать її сліди на піску солдати, і тремтіння пробігає по них, коли вони дивляться на цю картину.

А який біль здавлює душу, коли перед очима постає образ жінки, якої всі цураються, бо своїм виглядом вона наганяє страх на всіх, хто її оточує. Сива, босоніж, ступає вона по землі, тримаючи в руках "з лахміття ляльку". Куди вона йде, нікому невідомо, мабуть, навіть і їй. 1 це перед нами жінка, доля якої — народжувати дітей, бути турботливою матір'ю? Та Чорнобиль не пожалів нікого.

Вражає образ "баби в целофані". Вона покрила корову целофаном, взула її в синові чоботи і спокійно пасе на отруєному лузі. А разом з усіма, як каже жінка, вона не виїхала на зло "синам", яких вважає винними у тій катастрофі.

Жінки в поемі втілюють у собі образ "Мадонни Атомного Віку", уособлюють саме Чорнобильську мадонну.

Автор поеми відчуває відповідальність за те, що сталось, він не може витримати, коли Чорнобильська мадонна заглядає в його душу. Вона намагається знайти хоча б краплю совісті в душах політиків, енергетиків, вчених, коли дивиться їм у вічі, бо саме їх необдуманість і безвідповідальність привели до Чорнобильської катастрофи.

Цією поемою Іван Драч збудував пам'ятник тим дням Чорнобиля квітня 1986 року, пам'ятник-нагадування про тяжку і скорботну біду. Ця трагедія назавжди залишиться спільною бідою, спільним болем людства.

Обов'язок кожного з нас — зробити все, щоб такого лиха ніколи більше не зазнала Земля. І хочеться до всіх звернутись зі словами: "Люди! Бережіть землю і все суще на ній! Бережіть заради дітей, онуків і правнуків, заради життя!"